

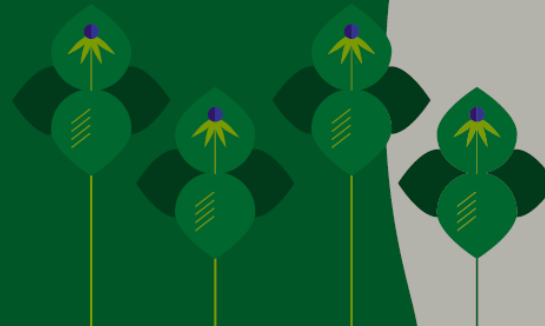
Kaupungin luontositoumukset

Luonto(positiivisuus) -seminaari 16.9.2026

Anniina Le Tortorec
Ympäristönsuojelusuunnittelija

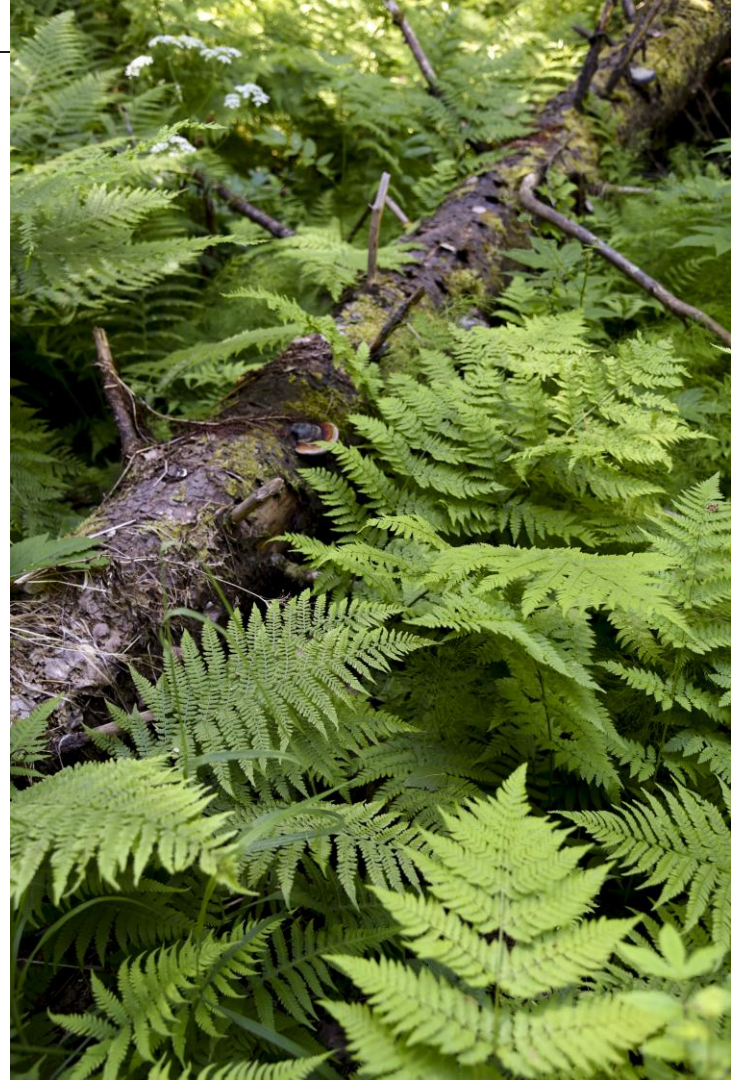

KUOPIO

Kuopion luontositoumukset

- Kansainväliset sopimukset erityisesti Kunmingin-Montrealin tavoitekehys (2022), **EU:n biodiversiteettistrategia** ja siihen kuuluva ennallistamisasetus (2020)
- Kuopio on sitoutunut yhdessä muiden kymppikaupunkien kanssa luontokadon pysäyttämiseen ja luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen (Espoon luuntofoorumi 2025, Tampere 2024)
- Kaupungin uudessa **Kukoistava Kuopio -strategiassa** luonto ja ilmasto-kestävyys ovat kasvun ja elinvoiman perusta.
- Valtuuston 6/2024 hyväksymä **Viksu Kuopio-ohjelma** ohjaa kaupungin ilmasto-, resurssiviisuus- ja luontotyötä
- Valtuuston 5/2024 hyväksymä **luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma (LUMO-ohjelma)** ohjaa kaupungin luontotyötä.

EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteita

- Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen on pysäytetty vuoteen 2030 mennessä ja elpyminen alkanut.
- Tavoitteena on suojella vähintään 30 % EU:n maa- ja merialueista.
- Suojellusta alueesta vähintään kolmanneksen eli 10 % kaikista maa- ja merialueista on kuuluttava tiukan suojelun piiriin.
- Kaikki vanhat ja luonnontilaiset metsät on suojeltava tiukasti.
- Luontotyyppien ennallistamistoimenpiteitä on tehty vähintään 20 prosentilla EU:n maa- ja merialueista vuoteen 2030 mennessä.

Kymppikaupunkien luontositoumus

- Julkilausuma vahvistaa kaupunkien roolia ja yhteistyötä luontokadon pysäyttämiseksi vuoteen 2030 mennessä.
- Tunnistetaan, että monimuotoinen luonto vahvistaa samalla kaupunkien elinvoimaa, taloutta ja houkuttelevuutta asuinpaikkana ja investointikohteena.
- Sitoudutaan mm:
 - Selvittämään, mitä luontokadon pysäyttäminen vuoteen 2030 mennessä kaupungiltamme vaatii ja toteuttamaan aktiivisesti tavoitteen vaatimia toimenpiteitä.
 - Toteuttamaan lievennyshierarkiaa ja hyödyntämään kaupunkien yhteisiä mittareita luonnolle aiheutettujen haittojen ja parannusten arvioinnissa.
 - Ensimmäisten joukossa edistämään kehittyvien, luonnon monimuotoisuutta vahvistavien toimintamallien käyttöönottoa esimerkiksi ekologinen kompensatio.

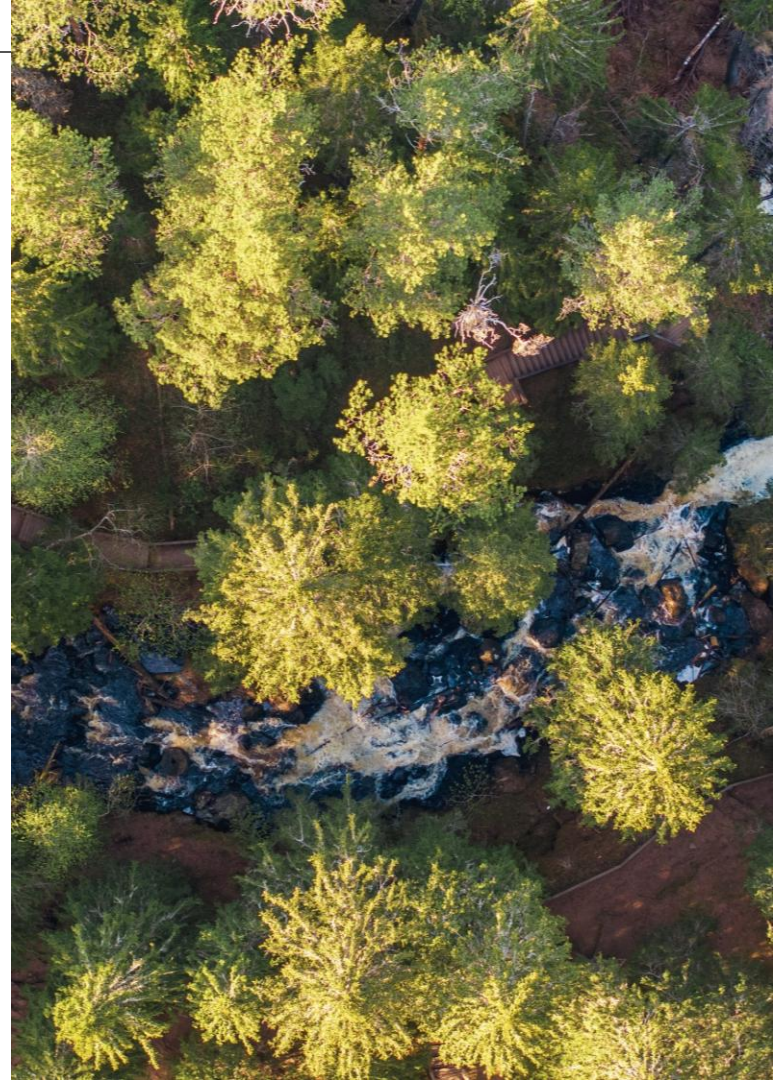

Luontofoorumi 2025, kymmenen kaupunginjohtajaa ja pormestaria.
Kuva: Kerttu Penttilä/ Espoon kaupunki

Kuopion strategia: kestävää kasvua ja elämänvoimaa

- Kukoistava Kuopio -strategiassa luonto ja ilmasto-kestävyys ovat kasvun ja elinvoiman perusta.
- Strategian mukaisesti kasvua ei haeta hinnalla millä hyvänsä, vaan se asetetaan luonnon kantokyvyn rajoihin.
- Luonnon ainutlaatuisuus on tunnistettu: Kuopiolaista luontoa voi suojella vain Kuopiossa.
- Tavoitteena on ihmisen ja luonnon yhteinen hyvinvointi: monimuotoinen luonto on pohja terveelliselle ja turvalliselle elinympäristölle.

”Kuopio kantaa vastuuta ympäristöstä, ihmisistä ja taloudesta. Päätösten vaikutuksia arvioidaan kauaskantoisesti – näin pidämme Kuopion kukoistavana myös tuleville sukupolville.”

KUOPIO

Kukoistava Kuopio -ohjelma

*Kuopio 2035 -strategian
toteuttamisohjelma*

7. Terveellistä ja turvallista elämää tukeva elämisen ympäristö

- **Tavoite valtuustokaudelle 2026–2029:**

7A. Edistämme hiilineutraalisuutta, ilmastokestävyyttä ja luontopositiivisuutta. Luonnon monimuotoisuus vahvistuu ja saavutettava lähiluonto lisää asukkaiden hyvinvointia.

- **Mittarit:**

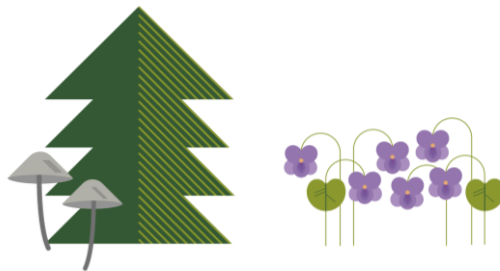
- Alueelliset CO₂-päästöt/asukas (t CO₂-ekv.), tavoite: 2 t CO₂-ekv./asukas 2030
- Kaupungin metsien hiilinielut (kt CO₂)
- Uusien luonnonsuojelualueiden määrä (ha) , tavoite 500 ha
- Taajaan asutun alueen latvuspeitto (%)

7. Terveellistä ja turvallista elämää tukeva elämisen ympäristö

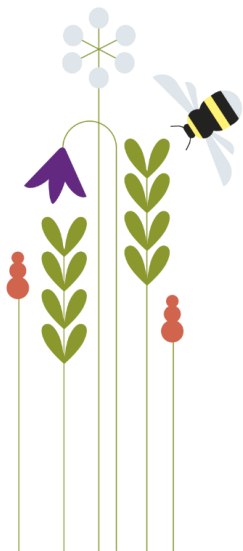
Toimenpiteet:

- **Huomioimme ilmasto- ja luontonäkökulmat** kaikissa prosesseissa esim. ilmasto- ja luontotoimien tarkistuslistojen avulla, jotta toteutamme luontoposiitiivisia, hiilineutraaleja ja ilmastonmuutokseen sopeutuvia ratkaisuja.
- Kaupungin **tonttituotanto sekä oma korjaaminen ja rakentaminen** toteutetaan luontoarvot huomioon ottaen ja vähähiilisesti, edeten kohti hiilineutraalia ja luontoposiitiivista toteutusta.
- Teemme **luontoselvitykset** hyvissä ajoin ennen tai osana kaavoitusprosesseja. Turvaamme arvokkaat luontokohteet ja käytämme luontohaittojen **lieventämishierarkiaa** suunnittelussa ja toteutuksessa.
- **Suojelemme 500 ha** lisää kaupungin metsiä ja soita. **Ennallistamme ja hoidamme** luonnontilaltaan heikentyneitä luontokohteita.
- Säilytämme ja lisäämme **kaupunkivihreää** sekä **viheralueiden monimuotoisuutta** ja monikerroksellisuutta. Parannamme viheralueiden saavutettavuutta, esteettömyyttä ja kytkeytyneisyyttä toisiinsa. Kartoitamme **rakennetun ympäristön luontotyypit**.

Luontoposiitivisuus

Luontoposiitiivisen kunnan toiminnasta aiheutuu luonnolle kokonaisuutena enemmän hyvää kuin huonoa.

Lievennyshierarkia

1. VÄLTÄ ja EHKÄISE luontoarvojen väheneminen
 - Tunnistetaan luonnoltaan arvokkaat kohteet
 - Rakennetaan tarpeeseen ja sinne, missä luonnolle koituva haitta on pienin
2. LIEVENNÄ ja MINIMOI luontoarvoihin kohdistuvaa haittaa paikanpäällä
 - Luontoarvot huomioonottava kaavoitus ja rakentaminen sekä alueelle jäävän luonnon tilan parantaminen
3. KOMPENSOI luontoarvojen heikentyminen toisaalla
 - Toisen alueen ennallistaminen ja/tai suojeleminen
 - Vaatii suuremman pinta-alan, kuin menetetyn alueen pinta-ala

LUMO-ohjelma

Kuopion luonnon
monimuotoisuuden
turvaamisen toimintaohjelma
2024–2030

LUMO-ohjelmaan on koottu tavoitteet ja
toimenpiteet, joiden avulla kaupunki toimii
turvataksaan luonnon monimuotoisuuden
omistamillaan alueilla.

KUOPIO

LUMO-ohjelman päätavoitteet

1. Kaupunkivihreän määrä kasvaa ja ekologiset verkostot ovat toimivia ja kattavia.
2. Arvokkaat luontokohteet, uhanalaiset luontotyypit ja lajit säilyvät ja niiden tila paranee.
3. Vesialueiden tila on hyvä ja niiden luonto monimuotoista.
4. Lähiluonto, kulttuuriympäristöt ja rakennetut alueet ovat monimuotoisia.
5. Kaupungin metsät ovat monimuotoisia ja monikäyttöisiä.
6. Haitallisten vieraslajien torjunta on toimivaa ja tehokasta.
7. Kuopiolaisilla on vahva luontosuhde, he ymmärtävät luonnon monimuotoisuuden arvon ja toimivat vastuullisesti lähiluontonsa hyväksi.

Ajankohtaista LUMO-ohjelmasta

- **Siniviherverkostosuunnitelman** laadinta keskeiselle kaupunkialueelle on aloitettu. Suunnitelmalla turvataan mm. yhtenäiset metsät, niityt, viheralueet sekä niiden väliset yhteydet.
- **Niittyjen** määrää on lisätty (esim. Väinölänniemen 250-vuotis juhlaniiitty), lisäksi mm. nurmikoita ja pientareita kehitetään niityiksi ja samalla parannetaan pölyttäjien elinolosuhteita
- **Niityt ja avoimet alueet -viherpalveluohjelma** valmistui 2025. Ohjelmassa on mm. tunnistettu arvoniityt ja tärkeät niittykeskittymät sekä tarkasteltu keskeisen kaupunkialueen niittyverkostoa kattavasti ja laadittu hoitokortteja.
- Ennallistamisasetuksen toteuttamista rakennettujen alueiden **latvuspeittävyys**den osalta selvitetään ja latvuspeittävyttä kasvatetaan mm. säilyttämällä ja lisäämällä kaupunkipuuta.
- **Haitallisten vieraslajien** torjuntaa on tehostettu (erityisesti jättiputki ja jättipalsami). Lisäksi kesällä 2025 toteutettiin **jättiputkitiedon päivitysprojekti**. Kesällä 2026 aloitettiin kartoittamaan viitapihlaja-angervoa.

Ajankohtaista LUMO-ohjelmasta

- **Ekologisen kompensaation** käyttöönottoa selvitetään työryhmässä pilottikohteilla.
- **Suojelualueita lisätään** vähintään 10 % kaupungin metsistä ja soista mikä tarkoittaa noin 500 ha uusia luonnonsuojelualueita.
- **Luontolahja 250-vuotiaalle** Kuopiolle periaatepäätös hyväksyttiin kaupunginhallituksessa lokakuussa 2025. Lähivuosien aikana perustetaan 250 ha uusia luonnonsuojelualueita (sis. 500 ha).
- **Luonnonsuojelusuunnitelman** laadinta vuosille 2026–2035 on käynnissä.
- Arvokkaita elinympäristöjä **hoidetaan ja ennallistetaan** useissa eri kohteissa.
- **Metsien monimuotoisuutta** lisätään mm. säästämällä vanhoja puita, monipuolistamalla metsien ikärakennetta, lisäämällä lehtipuiden määrää ja lisäämällä pysty- ja maalahopuun määrää.
- Kuopion **luontoreittiverkostoa** kehitetään ja kunnostetaan.

Suojelemme ensivaiheessa vähintään 10 % kaupungin metsistä ja soista.
Nyt on suojeltu vajaa 7 %.

KUOPIO

*Kuopion elinvoima
pohjaa rikkaaseen
luontoon.*

